

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան /Ա.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 6

«06» դեկտեմբերի 2023 թ.

ԷԻԿԻ-065 «Մերվիսի աշխարհագրություն» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	101801.00.6, Մերվիս /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	101801.01.6, Մերվիս /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	առկա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	1-ին կուրս, 2-րդ կիսամյակ
Դասախոս(ներ)՝	Վարդուհի Ասլանյան /անուն, ազգանուն/ Էլ. հասցեներ aslanyanvarduhi@mail.ru

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	3
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	3
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	4
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	4
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	5
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	7
9.	Ուսումնառության մեթոդները	7
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	8
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	9
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	9
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ.....	10
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	11
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	13
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	13
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	14
14.	Գնահատում.....	15
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	15
14.2.	Հարցաշար.....	15
14.3.	Գնահատման չափանիշներ	16
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագիր.....	20

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Մերվիսի աշխարհագրություն» դասընթացը կարևորվում է կրթության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է «Մերվիս» կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1 Դասընթացի նպատակն է.

- Բացահայտել սերվիսի աշխարհագրության բովանդակությունը և դերը, սերվիսային գործունեության աշխարհագրական տեղաբաշխման տարբերությունները՝ որպես պահանջմունքների բավարարման միջոց:
- Ծանոթացնել ուսանողներին ծառայությունների դասակարգման, տեղծման և կիրառման աշխարհագրական առանձնահատկություններին:
- Վեր հանել սպառողների վարքագծի և սպառման վրա ազդող տարածքային գործոնները:

2.1. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել «Մերվիսի աշխարհագրություն» դասընթացի տեսական հիմքերը:
 - Բացատրել դասընթացի կառուցվածքի սկզբունքների օրինաչափությունները:
 - Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
 - Ուսանողներին համակարգված գիտելիքներ տալ սերվիսի աշխարհագրության բովանդակության, անհրաժեշտության, գործնական նշանակության մասին,

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Մերվիսի աշխարհագրություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների դպրոցական գիտելիքների, մասնագիտական հմտությունների առկայությունը

կամ

«Մերվիսի աշխարհագրություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը, ինչպես նաև բավարար գիտելիքների առկայությունը 101801.01.6 «Մերվիս» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող դասընթացների համար:

«Մերվիսի աշխարհագրություն»-ը որպես հիմնային դասընթաց հիմք է հանդիսանում ուսումնառության հաջորդ կուրսերում մյուս մասնագիտական դասընթացների ուսումնասիրության համար:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

կումպետենցիաները.

«Սերվիսի աշխարհագրություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. Իմանա, թե ինչպես են դրսևորվում դասընթացի ճանաչողական, մեթոդաբանական, գործնական և կանխատեսման ֆունկցիաների տեսական հիմունքները,
2. Իմանա ինչպես են դրսևորվում և կիրառվում ընդհանուր ճանաչողական ֆունկցիաների ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. կարողանա որոշել դասընթացի առանձին թեմաների փոխադարձ կապն ու օրգանական միասնությունը հասարակության զարգացման տարբեր փուլերում
5. կարողանա սերվիսի հիմունքներ դասընթացի ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերած տեսական գիտելիքների շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կումպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կումպետենցիաներ

Գործիքային կումպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կումպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կումպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կումպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Սերվիսի աշխարհագրություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, հետազոտական լաբորատորիաներում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և սպասարկման տարբեր ոլորտների բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3կրեդիտ/90ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	20	
Գործնական աշխատանք	22	
Մեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	48	
Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականությունն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել էլույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդալրգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կրթ սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կունկետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողին իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր.

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ակտրիթիմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում.

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամյունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Թեմա 1. Ներածություն. «Սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությունը Սերվիսի աշխարհագրության զարգացման նախադրյալները	2	2			
2.	Թեմա 2. Սերվիսի աշխարհագրության էությունը, ձևավորման նախադրյալները, կապը մյուս գիտությունների հետ	2	2			
3.	Թեմա 3. Սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները	2	2			
4.	Թեմա 4. Սերվիսի աշխարհագրության հետազոտության մեթոդները	2	2			
5.	Թեմա 5. Սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում	2	2			
6.	Թեմա 6. Սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները	2	2			
7.	Թեմա 7. Սերվիսի աշխարհագրական ուսումնասիրությունների մոտեցումները, ցուցանիշները և հիմնական հարցերը	2	2			
8.	Թեմա 8. Սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման էությունը, գործոնները	2	2			
9.	Թեմա 9. Սերվիսի ոլորտի զարգացման պատմական հերթափոխությունը տարբեր տարածաշրջաններում	2	4			
10.	Թեմա 10. Սպասարկման ոլորտի տարածական տեղաբաշխման	2	2			

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

առանձնահատկությունները					
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	20	22			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Калачев С. Л., Романович Ж. А Сервисная деятельность. – М.: Дашков и К.	2006
2.	Меркушева Л. А География сервиса.	1985
3.	Абрамов А. Н., География сферы обслуживания населения.	1989
4.	Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова Основы туризма	2012
Լրացուցիչ գրականություն (ԼԳ)		
1.	Аванесова Г. А. Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство	2006
2.	Карнаухова В. К., Краковская Т. А. Сервисная деятельность.	2005
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Ներածություն. «Սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությունը	Ուսանողներին ծանոթացնել «սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությանը, հարց ու պատասխանի միջոցով քննարկել ոլորտի առանձնահատկությունները	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
2.	Սերվիսի աշխարհագրության էությունը, ձևավորման նախադրյալները, կապը մյուս գիտությունների հետ	Ուսանողներին ծանոթացնել սպասարկման ոլորտի բաղկացուցիչների, նրանց գործառույթների, տարածական տեղաբաշխման առանձնահատկությունների հետ, որոնք ապահովում են բնակչության պահանջարկը ոչ նյութական ոլորտի նկատմամբ	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
3.	Սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները	Ուսանողներին ծանոթացնել միջճյուղային գիտություն սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման օբյեկտներին, առարկային և խնդիրներին:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
4.	Սերվիսի աշխարհագրության հետազոտության մեթոդները	Թեմայում քննարկվում են սպասարկման ոլորտի զարգացման մակարդակի գնահատման սնտեսաաշխարհագրական մոտեցումները և մեթոդները: Վերլուծված են տարածաշրջանային գնահատման մեթոդները	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
5.	Սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում	Որպես միջճյուղային գիտություն՝ ցույց տալ սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
6.	Սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները	Ներկայացնել սերվիսի աշխատարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
7.	Սերվիսի աշխարհագրական ուսումնասիրությունների	Ուսանողներին ծանոթացնել միջճյուղային գիտություն սերվիսի աշխարհագրության	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն2

	մոտեցումները, ցուցանիշները և հիմնական հարցերը	ուսումնասիրման մոտեցումներին:		գրականությունը
8.	Մպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման էությունը, գործոնները	Թեմայում ներկայացվում են սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման գործոնները և էությունը:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
9.	Սերվիսի ոլորտի զարգացման պատմական հերթափոխությունը տարբեր տարածաշրջաններում	Թեմայում քննարկվում են սերվիսի ոլորտում առավել մեծ հաջողություն ունեցող երկրների տնտեսությունները, տրվում են դրանց ուժեղ և թույլ կողմերի նկարագիրը:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
10.	Մպասարկման ոլորտի տարածական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները	Ներկայացնել սերվիսի ոլորտի զարգացման տարբերությունները տարբեր տարածաշրջաններում:	2	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնասերողական քարտ

Խ/Խ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Ներածություն. «Սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությունը	«սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությունը	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
2.	Սերվիսի աշխարհագրության էությունը, ձևավորման նախադրյալները, կապը մյուս	սպասարկման ոլորտի բաղկացուցիչներ,	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	գիտությունների հետ				
3.	Մերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները	միջճյուղային գիտություն սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման օբյեկտները, առարկան և խնդիրները	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
4.	Մերվիսի աշխարհագրության հետազոտության մեթոդները	սպասարկման ոլորտի զարգացման մակարդակի գնահատման տնտեսաաշխարհագրական մոտեցումները և մեթոդները	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
5.	Մերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում	սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
6.	Մերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները	սերվիսի աշխատարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
7.	Մերվիսի աշխարհագրական ուսումնասիրությունների մոտեցումները, ցուցանիշները և հիմնական հարցերը	սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման մոտեցումներ	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
8.	Սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման էությունը, գործոնները	սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման գործոնները և էությունը	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
9.	Մերվիսի ոլորտի զարգացման պատմական հերթավոխությունը	սերվիսի ոլորտում առավել մեծ հաջողություն ունեցող	2	գրավոր -	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված

	տարբեր տարածաշրջաններում	երկրների տնտեսությունները, տրվում են դրանց ուժեղ և թույլ կողմերի նկարագիրը		բանավոր	գրականությունը
10.	Մպասարկման ոլորտի տարածական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները	սերվիսի ոլորտի զարգացման տարբերությունները տարբեր տարածաշրջաններում	2	գրավոր - բանավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Մերվիսի աշխարհագրության տարածական տարբերություններն ու առանձնահատկությունները Եվրոպական երկրներում		Ռեֆերատ և տեստերի կազմում	Գործնական պարապմունքների ժամերին	գրավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
2.	Մերվիսի աշխարհագրության տարածական տարբերություններն ու առանձնահատկությունները Ասիայի երկրներում		Ռեֆերատ և տեստերի կազմում	Գործնական պարապմունքների ժամերին	գրավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը
3.	Մերվիսի աշխարհագրության տարածական տարբերություններն ու առանձնահատկությունները Ամերիկայի երկրներում		Ռեֆերատ և տեստերի կազմում	Գործնական պարապմունքների ժամերին	գրավոր	*-բոլոր թեմաների համար օգտագործել նշված գրականությունը

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգչային լսարաններ
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	Լսարաններ՝ Վարժարան 11

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 1

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

ստուգարքի միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

- 1.Ներածություն. «Սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությունը
- 2.Սերվիսի աշխարհագրության էությունը, ձևավորման նախադրյալները, կապը մյուս գիտությունների հետ
- 3.Սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները
- 4.Սերվիսի աշխարհագրության հետազոտության մեթոդները
- 5.Սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում
- 6.Սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները
- 7.Սերվիսի աշխարհագրական ուսումնասիրությունների մոտեցումները, ցուցանիշները և հիմնական հարցերը
- 8.Սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման էությունը, գործոնները
- 9.Սերվիսի ոլորտի զարգացման պատմական հերթափոխությունը տարբեր տարածաշրջաններում
- 10.Սպասարկման ոլորտի տարածական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁶.

- Տեսական գիտելիքները:
- Գործնական աշխատանքները:
- Սեմինար պարապմունքները:
- Լաբորատոր աշխատանքները:
- Ինքնուրույն աշխատանքը:

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն`	101801.00.6, Սերվիս <small>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</small>
Կրթական ծրագիր`	101801.01.6, Սերվիս <small>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</small>
Որակավորման աստիճան`	ՍԵՐՎԻՍԻ բակալավր <small>/բակալավր, մագիստրատուրա/</small>

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿբ-065 Սերվիսի աշխարհագրություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	20
			Մեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	48		
Ընդամենը	90			
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>- Բացահայտել սերվիսի բովանդակությունը և դերը, սերվիսային գործունեությունը որպես պահանջմունքների բավարարման միջոց:</p> <p>- Ծանոթացնել ուսանողներին ծառայությունների դասակարգման, ստեղծման և կիրառման առանձնահատկություններին:</p> <p>- Վեր հանել սպառողների վարքագծի և սպառման վրա ազդող գործոնները:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Իմանա թե ինչպես են դրսևորվում դասընթացի ճանաչողական, մեթոդաբանական, գործնական և կանխատեսման ֆունկցիաների տեսական հիմունքները • Իմանա ինչպես են դրսևորվում և կիրառվում ընդհանուր ճանաչողական ֆունկցիաների ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Սովորել «Սերվիսի հիմունքներ» դասընթացի տեսական հիմքերը: • Իմանալ դասընթացի կառուցվածքի սկզբունքների օրինաչափությունները: 			

	<ul style="list-style-type: none"> • Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով: • Տիրապետել տնտեսական աճի և տնտեսական հավասարակշռության, լրիվ զբաղվածության և արժեզրկման հետազոտության մեթոդներին: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • կարողանա որոշել դասընթացի առանձին թեմաների փոխադարձ կապն ու օրգանական միասնությունը հասարակության զարգացման տարբեր փուլերում • կարողանա սերվիսի հիմունքներ դասընթացի ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերած տեսական գիտելիքների շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Ներածություն. «Սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությունը «սերվիսի աշխարհագրություն» հասկացությունը</p> <p>Թեմա 2.Սերվիսի աշխարհագրության էությունը, ձևավորման նախադրյալները, կապը մյուս գիտությունների հետ սպասարկման ոլորտի բաղկացուցիչներ</p> <p>Թեմա 3.Սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները միջճյուղային գիտություն սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման օբյեկտները, առարկան և խնդիրները</p> <p>Թեմա 4.Սերվիսի աշխարհագրության հետազոտության մեթոդները սպասարկման ոլորտի զարգացման մակարդակի գնահատման տնտեսաաշխարհագրական մոտեցումները և մեթոդները</p> <p>Թեմա 5.Սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում սերվիսի աշխարհագրության տեղը գիտությունների դասակարգման համակարգում</p> <p>Թեմա 6. Սերվիսի աշխարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները սերվիսի աշխատարհագրության կառուցվածքը և բաղադրիչները</p> <p>Թեմա 7. Սերվիսի աշխարհագրական ուսումնասիրությունների մոտեցումները, ցուցանիշները և հիմնական հարցերը սերվիսի աշխարհագրության ուսումնասիրման մոտեցումներ</p> <p>Թեմա 8. Սպասարկման ոլորտի տարածքային</p>

	<p>կազմակերպման էությունը, գործոնները սպասարկման ոլորտի տարածքային կազմակերպման գործոնները և էությունը</p> <p>Թեմա 9. Սերվիսի ոլորտի զարգացման պատմական հերթափոխությունը տարբեր տարածաշրջաններում սերվիսի ոլորտում առավել մեծ հաջողություն ունեցող երկրների տնտեսությունները, տրվում են դրանց ուժեղ և թույլ կողմերի նկարագիրը</p> <p>Թեմա 10. Սպասարկման ոլորտի տարածական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները սերվիսի ոլորտի զարգացման տարբերությունները տարբեր տարածաշրջաններում</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>15. Գնահատում Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը, ▪ իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման: <p>Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁷:</p> <p>15.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր, ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային

¹⁷«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

	<p>20 միավոր,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: <p>15.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ: Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր</p> <p>Калачев С. Л., Романович Ж. А Сервисная деятельность. – М.: Дашков и К.,2006</p> <p>Меркушева Л. А География сервиса.,1985</p> <p>Абрамов А. Н., География сферы обслуживания населения.,1989</p> <p>Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова Основы туризма, 2012</p> <p>Լրացուցիչ</p> <p>Аванесова Г. А. Сервисная деятельность: Историческая и современная практика, предпринимательство, 2006</p> <p>Карнаухова В. К., Краковская Т. А. Сервисная деятельность., 2005</p>